Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Легерко Тетяна Олегівна** 1996 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2020 р. з відзнакою закінчила Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки та здобула ступінь вищої освіти «магістр» за спеціальністю «Філологія» та освітньою програмою «Українська мова та література. Світова література» з професійною кваліфікацією «магістр філології, науковий співробітник, фахівець з української мови, української та світової літератури». Працює асистентом кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Мова, література і фольклор пограниччя».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Волинського національного університету ім. Лесі Українки № 132-з від 26.02. 2025 р. про рішення Вченої ради університету протокол № 2 від 25.02.2025 р. «Створити разову спеціалізовану вчену раду для захисту дисертації Легерко Тетяни Олегівни на тему «Флористичний дискурс української модерної лірики і поезії Лесі Українки» для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності «035 Філологія» у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – **Левчук Терези Петрівни**, доктора філологічних наук, професора кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Рецензента – **Моклиці Марії Василівни,** доктора філологічних наук, професора кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Офіційних опонентів:

Бунчука Бориса Івановича, доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Кочерги Світлани Олексіївни, доктора філологічних наук, професора кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»;

Білічак Оксани Ігорівни – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету.

На засіданні 25 квітня 2025 року разова спеціалізована вчена рада прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» на підставі публічного захисту дисертації «Флористичний дискурс української модерної лірики і поезії Лесі Українки».

Дисертацію виконано у Волинському національному університеті імені

Лесі Українки, місто Луцьк.

Науковий керівник – **Романов Сергій Миколайович,** доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, Наказу Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Здобувачка має 9 наукових публікацій за темою дисертації. Результати дисертаційного дослідження представлені у 8 одноосібних та 1 колективній публікації (Web of Science), з них 3 – у фахових виданнях категорії Б.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Легерко Т. «І лаври, і квіти, і терни»: тема митця і мистецтва у поезії Лесі Українки (флористичний дискурс). *Волинь філологічна: текст і контекст. Вип. 32. Леся Українка: особистість, нація, світ.* Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 131 – 143.

2. Легерко, Т. Флористика як індикатор домінанти ідіостилю Дарії Віконської. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 59, 2024. с. 34–40.

3. Легерко Т. Гендерні вектори ліричної флористики Лесі Українки. *Волинь філологічна: текст і контекст. Олена Пчілка: повернення.* Вип. 38. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 154–165.

4. Zhanna Bortnik, Tetiana Leherko, Hanna Moklytsia, Kateryna Oliinyk, Oksana Goloviy, Viktoriia Sokolova. The psychological basis of mystical symbols and the problem of their theatrical embodiment: “The blue rose” by Lesya Ukrainka. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research.* V.12. Issue 12/02-XXIX. 2022. p. 199-202. (WoS)

5. Легерко Т. Флористичний дискурс жіночих образів у поезії Лесі Українки (феміністичний ракурс). *Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14 – 15 травня 2024 року).* Волинський національний університет ім. Лесі Українки, Луцьк, 2024. С. 1003 – 1006.

6. Легерко Т. Концептосфера життя/смерть крізь призму рослинної метафорики (на матеріалі поезії Лесі Українки). *Молодий вчений*, № 8 (96), 2021, с. 82 – 86.

7. Легерко Т.О. Флористична образність лірики Лесі Українки (поезія поза збірками). *Молодий вчений,* № 8 (96), 2021, с. 86 – 90.

8. Легерко Т. Флористична образність поезій Лесі Українки, що не ввійшли до збірок. *Vivat academia*, Випуск 5, Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021, с. 29 –34.

Легерко Т. «Білий мармор, і плющ, і кріваві осіннії рожі»: флористичні образи інтимної лірики Лесі Українки (1900–1902 рр.). *Scriptamanent: Молодіжний науковий вісник факультету філології та журналістики: зб. наук. пр.,* №10, 2023, с. 115 – 120.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Моклиця Марія Василівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Волинського національного університету імені Лесі Українки, рецензент.

Зауваження:

1. Флористичний дискурс дисертантка розпочинає із Античності та Середньовіччя, що доцільно поглиблює і теоретизує дослідження. Разом з тим побіжний огляд кількох епох в історії європейської культури зумовлює надто оглядову характеристику творчості багатьох поетів, для яких флористика була важливою частиною поетики. Цікаво дізнатись, як дисертантка узгодила ці дві ніби взаємовиключні вимоги: необхідність охарактеризувати глибокий дискурс і переконати читачів в обґрунтованості вибору тих чи інших персоналій.

2. Представлений у другому розділі ряд українських поетів для тих, хто обізнаний з історією української поезії перших десятиліть ХХ століття, провокує закономірне питання добору персоналій, адже деякі з них, наприклад, Вороний, Плужник, не асоціюються з яскравою флористичною образністю. Природньо було б відібрати поезію саме тих авторів, які активно використовували флористику в індивідуальному стилі. Тому доречно було б в процесі обговорення почути аргументи на користь відбору сама цих шести персоналій українського модернізму. Чи не змінились би результати дослідження, якби, скажімо, у список (логічно, через насиченість поезії флористикою) потрапили Грицько Чупринка, Володимир Свідзинський, Павло Тичина?

3. Загалом вписування кожного з авторів у певний стиль виглядає переконливо, але трапляються не узгоджені твердження. Наприклад, таке: «Тобто орієнтація суто на частоту вживання тих чи тих тропів – помилковий «путівник» на шляху до ідентифікації приналежності автора до певного

художнього напряму його творчості / світовідчуття. Отже, мусово розглядати риси та тенденції його поетичної спадщини комплексно» (с. 57). Звісно, комплексний підхід завжди рятівний. Але щодо частотності, то її не варто знецінювати, адже й сама авторка дисертації послуговується цим критерієм при доборі поетів і текстів. Не завжди частотність дає певну відповідь, це так, але хіба не частотність вживання образів-символів чітко відділила символістів від романтиків?

4. Цікавим аспектом дослідження став, окрім названого вище, гендерний підхід до використання флористики, прозвучало твердження, що жіночій поетиці флористика більш притаманна. Хотілось би почути ширше пояснення, адже чи не може статись так, що подібна закономірність породжена підбором авторів та авторок?

Бунчук Борис Іванович, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, опонент.

Зауваження:

1. На нашу думку, авторці дисертації варто було би чіткіше обґрунтувати вибір поетів, чия творчість стала об'єктом дослідження. Частково це зроблено щодо О. Лятуринської та Д. Віконської, а тому не до кінця залишається зрозумілим питання: чим зумовлений вибір авторів – частотою використання рослинних образів, якістю підходів чи все-таки рівнем їхнього літературного вивчення?

2. У роботі процитовано рядки зі збірки І. Франка «Зів'яле листя» (1896) у контексті розуміння поета як реаліста. Названу ж збірку літературознавці пов'язують з першопочатками українського поетичного модернізму.

3. Наскільки доцільно було розглядати поезію у прозі Д. Віконської, якщо всі інші зразки – віршовані? Структурно ж вони різні.

4. У роботі дисертантка посилається на повне академічне зібрання творів Лесі Українки в 14 томах. Аналізуючи ж вірші Т. Шевченка, вона звертається до однотомника 1987 року видання, а , розглядаючи вірші І. Франка, – до першого тому дрогобицького тритомника 2004 року. Чому б не вдатися до академічних видань?

5. Про перспективу подальшої розробки великої наукової теми «Флористика в українській поезії періоду модернізму» варто було говорити ну у вступі (с. 25), а у висновковій частині роботи.

Кочерга Світлана Олексіївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія», опонент.

Зауваження:

1. Термінологічний апарат, застосований дисертанткою, напрочуд багатий, однак не завше обґрунтована доцільність використання того чи іншого

терміну. Певна нечіткість у використанні понять «символ», «алегорія», «метафора» створює враження їхньої взаємозамінності. Окремі узагальнення потребують детальнішого аналітичного підтвердження, наприклад необароковість стильової палітри модерністів видається голослівною; неологізм «ломикамінь» заслуговує історичного коментаря, позаяк тотожні найменування цієї рослини побутували в інших західнослов'янських мовах, тому спірним є питання щодо авторського витвору або ж запозиченого слова.

2. Т. О. Легерко надто залежна від хронологічної послідовності в оцінюванні флористичної образності кожного з обраних авторів / авторок. Бракує систематичного узагальнення, виокремлення рельєфних підсумкових тенденцій, причому не лише стильового змісту. Наприклад, очікуваною в роботі такого спрямування є класифікація модерністського оновлення кластерів флоронімів і дендронімів, підкріплена кількісними параметрами; типологізація інноваційних кодів та смислових проєкцій, доречною була б характеристика динаміки самодостатніх флористичних концептів; виразнішим міг би бути інтермедіальний складник дослідження, що дало б змогу з'ясувати діалог флористичного дискурсу в поезії щонайменше з живописом, зокрема з аналогічними процесами у жанрі натюрморту.

3. Сьоме завдання дослідження, визначене дисертанткою, стосується «еволюційних векторів флористичного дискурсу в європейській та українській літературі» (с. 24). Однак у самій роботі спостерігається диспропорція, оскільки тлумачення витоків флористичної образності базується значною мірою на світовій літературі, але на рівні безпосередньої інтерпретації віршів представників доби модернізму натрапляємо хіба що на зіставлення чи апеляцію до європейських поетів минулих епох, а не до сучасників. На нашу думку, робота виграла б за умови більш строгого притримання як принципів аналізу предмета дослідження в діахронії, так і в синхронії.

4. Робота з науковими джерелами викликає певні застороги. Практично відсутні звертання до дослідників флористичного дискурсу інших країн (на мові оригіналу чи перекладні), хоча іноземні літературні тексти, особливо в першому розділі, представлені розмаїто. У наведеному списку літератури наявно чимало джерел, цитати з яких або ж указівки на них практично відсутні у самій роботі, хоча така вимога є засадничою у правилах бібліографічних покликань. Цього можна було б уникнути, вилучивши певну кількість позицій у списку літератури, від чого рівень дисертації абсолютно не постраждав би.

Білічак Оксана Ігорівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету, опонент.

Зауваження:

1. У дисертації розглядаються поеми, балади, поезія в прозі, які є так званими змішаними/ помежовими жанрами. У назві роботи акцентовано все-таки на ліриці, тож є певна жанрово-родова невідповідність у між назвою

роботи й аналізованими у ній творами. А в підрозділі 1.4 замість розгляду флористичних образів у романах Ґ. Флобера «Пані Боварі» та Ш. Бронте «Джейн Ейр» варто було зосередитися все ж на поетичних текстах реалістів, зокрема у тієї ж Ш. Бронте є і поезії з рослинними образами (поезія «Життя»), а також звернути увагу на поезію англійського письменника Томаса Гарді («Остання Хризантема», «Листопадова ніч», «Віщий дрозд») та чеського поета Яна Неруду (збірки «Цвинтарні квіти», «Книга віршів»).

2. У підрозділі 2.1 дисертантка виокремлює кілька площин, в яких реалізується рослинний світ поезії Миколи Вороного. Проте з тексту не зовсім зрозуміло, які саме. Названо першою абстрактно-символічну, далі йде пояснення до неї, зауважено використання митцем ботаноморфної метафорики, употужнення лірики психологізмом і філософічністю та про синкретизм романтизму й модернізму у його творчості. То які ж ще площини з відтвореним розмаїтим світом рослин у поезії митця виокремлює дослідниця?

3. У роботі дисертантка лише точково, в деяких рослин (наприклад, калина у поезії О. Лятуринської) з'ясовувала їх традиційне/символічне значення в українській культурі. Вважаю, що варто було до цього звертатися частіше, це допомогло б провести паралелі, з'ясувавши в традиційному чи суто індивідуально-авторському ключі було використано той чи інший флористичний образ.

Результати відкритого голосування:
«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Легерко Тетяні Олегівні ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія»

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої ради _____ проф. Тереза Левчук